СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го КВІТНЯ 1950. — No. 84. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 13, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПОВІТРЯНІ МАНЕВРИ ДЛЯ ВИСАДКИ ВІЙСЬКА НА ЧУЖІЙ ТЕРИТОРІЇ

Найбільші після війни вправи у висадці війська на чужій території при допомозі літаків будуть переведені з кінцем квітня й з початком травня у Норт Кароляйні. Ідеться про заложення „передмісткового укріплення", тобто встановлення операційної бази далеко в глибині чужої території, звідки можна б почати правильний восний наступ. У найближчих маневрах візьмуть участь 6,000 літаків і 50,000 вояків. Повітряні сили будуть намагатися перевезти літаками впродовж десяти днів 30,000 вояків з армії, а з ними 14,000 тон устаткування й 12,000 тон воєнних припасів. Коло 27 квітня вчасним ранком 8,000 парашутистів злетять на землю в околиці табору Гофмана. Якщо вдасться окупувати неподівано „ворожу територію" в тому місці, негайно опісля прилетять літаки з армією й зброєю та припасами і почнуть похід в глибину „чужої країни". Голова спільних ген. штабів Омар Н. Бредлі думає, що так треба починати наїзд на чужу територію підчас майбутньої війни. Такі вправи називають „Вправи Свармера". Це, на ділі, є тільки розширенням вправ, що їх американці переводили в Берліні, коли Совєти заблокували були постачання харчів до того міста минулого року. У таких вправах будуть брати участь всі три ділянки збройних сил, хоч у першу чергу буде це попис команди повітряних сил.

ПОМЕР БЕЙНБРИДЖ КОЛБІ, КОЛИШНІЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ.

Ремус Пойнт, Н. Й. — Бейнбридж Колбі, секретар стейту за часів президента Вилсона, помер у віці 80 літ. Він брав участь в Американській Місії до Міжаліянтської Конференції в Парижі в 1917 р., а в рр. 1920-1922 він був секретарем стейту й тоді гостро виступив проти признання совєтського уряду, домагаючися свобідного голосування для встановлення уряду в Росії. Після покінчення Вилсонової адміністрації він став спільником в його адвокатській канцелярії й тоді українська дипломатична місія (уряду Петлюри) у Вашингтоні вживала його правних услуг у змаганні до признання незалежности Української Народньої Республіки. Після смерти президента Вилсона Колбі написав книжку „Кінець адміністрації Вудро Вилсона", в якій критично поставився до кол. президента за невиконання засад, ним проголошених.

БУДЕНЦ ПОКЛИКАНИЙ НА СВІДКА В СПРАВІ ЛАТІМОРА.

Вашингтон. — Проф. Луїс Ф. Буденц з університету Фордгем у Ню Йорку, буде покликаний на свідоцтво в сенатській слідчій підкомісії, щоб засвідчити, чи Овен Латімор є або був комуністом. Овен є помічником при складанні політики для Китаю і на Далекому Сході в департаменті стейту. Буденц каже, що він не порозумівався в сен. МекКарті, який доручив комісії покликати його на свідка. Переслухання буде прилюдне. Воно відбудеться 20 квітня. Буденц був давніше редактором комуністичної газети Дейлі Воркер і кількома наворотами виявив комуністичні пляни й особи, якими вони послугуються.

СЕНАТОР ВАНДЕНБЕРГ ПЕРЕЙШОВ ОПЕРАЦІЮ.

Вашингтон. — Сен. Артур Г. Ванденберг, провідник ідеї двопартійної політики серед республиканської групи, піддався небезпечній операції боляка в околиці хребтового проводу. Лікар д-р Роберт Ф. Овен, який доглядав операції, вважає її за успішну. Сенатор має 66 років життя. Це вже друга операція впродовж шости місяців.

СЕНАТ БЕРЕТЬСЯ ЗА СТУДІЇ НАД СИНДИКАТАМИ ЗЛОЧИНЦІВ.

Вашингтон. — Комітет демократичної політики в Конгресі вирішив, що вже складено спеціяльну сенатську комісію для переведення „повного, вичерпаного і справедливого прослідження спілок злочинців, які оперують в міжстейтовій торгівлі" в Злучених Державах. Комісію буде очолювати сен. Естер Кіфовер. Усіх членів буде пять. Їх покличе до праці віцепрезидент Албен Барклі.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗАЗНАЛА ПОТОВЧЕННЯ ПІДЧАС ЇЗДИ АВТОМ.

Пугкіпсі, Н. Й. — У віддалі двох миль віддси зударилися три авта, з яких одно є власністю пані Елінор Рузвелт. Вона верталася з засідання Обєднаних Держав у з Ню Йорку до свого дому в Гайд Парку і в год. 7.30 ввечір сталася їй пригода. Вона сиділа на передні побіч свого шофера й зазнала скручення шиї.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ ПО ГОТЕЛЯХ.

У вівторок ввечір переведено ценз у 276 нюйорських готелях, як це зрештою діється в кожному місті. Тому, що картки для перепису роздано по кімнатах наперед, не було труднощів у їх виповненні. У готелях, в яких роздано картки, є 87,780 кімнат.

СУДДЯ НЕ ЗГОДИВСЯ НА ВІДКЛИКАННЯ ГРОМАДЯНСТВА БРИДЖЕСА.

Сан Франсиско. — Уряд вніс скаргу до цивільного відділу федерального суду, щоб уневажнити право громадянства Гері Бриджеса, засудженого на тюрму за кривоприсягу підчас вибирання громадянських паперів у 1945 році Суддя Джордж Гаріс, який переводив. карну розправу проти Бриджеса, відмовився розбирати нову скаргу негайно, кажучи, що до цього треба підготування. Він зажадав від прокуратора й Бриджесового оборонця правних виводів у цій справі і заповів реченець для переслухання після 9 травня. Прокуратор виявив здивування, бо він вважав, що відкликання громадянства є автоматичне після того, як в суді доказано, що Бриджес набув це право підступом і неправдою.

УКРАЇНЦІ ПОВИННІ ДОМАГАТИСЯ НАЗВИ УКРАЇНИ В ПЕРЕПИСІ

ДИРЕКТОР БЮРА ПЕРЕПИСУ В ЛИСТІ ДО У.К.К. ВИЯСНЮЄ МОЖЛИВОСТІ НЕТОЧНОСТЕЙ ЩОДО КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ.

Вашингтон, 12. квітня. — Директор Переписного Бюра у Вашингтоні, Мр. Рой В. Піл, переслав на руки голови Українського Конгресового Комітету, проф. Л. Добрянського, такого листа, датованого 29-го березня:

„Це є відповідь на Ваш лист з 21-го березня, в якому Ви прохаєте вияснень щодо клясифікації українців в переписі населення в 1950 році, долучуючи рівночасно в цій справі меморандум Українського Конгресового Комітету.

„Насамперед треба підкреслити, що відповідне питання в переписі 1950 року відноситься тільки до країни народження, а не до етнічного походження або матірної мови. Переваховувачі (енумерейтори) поінформовані вписувати назви країн, згідно з теперішніми міжнародними кордонами. Але на випадок, якщо були б сумніви, вони можуть вписувати теж імена провінцій або міст. Отже, якщо на питання про країну народження буде відповідь „Україна", переваховувач правдоподібно запише „Україна", а не СССР. Проте, ми не маємо запевнення, що всі переваховувачі будуть так записувати або що всі особи, народжені в Україні, назвуть її у відповідь на запит.

„Тому, що вишкіл переваховувачів вже добігає до кінця і вони починають перепис з 1-шим квітня, в цій стадії неможливо вже поробити дальші зміни в інструкціях та вишколі в тому напрямку, щоб додати окрему інструкцію відносно перепису українців. В обличчі такого положення, можна дуже сумніватися, чи перепис означить точно кількість осіб, народжених в Україні. Вашому проханню ми віддали велику увагу та жалуємо, що не можемо дати Вам точнішого запевнення, що статистику, якої Ви бажаєте, можна буде одержати".

Стільки про цю справу директор Переписного Бюра. З цього виходить недвозначно, що переписники повинні записувати Україну, як країну народження українців, якщо поодинокі особи будуть того домагатися. Важливе припильнувати, щоби Україна була справді записана як країна нашого народження або народження наших батьків.

ЧЛЕНИ КАБІНЕТУ ПРОТИ СОВЄТСЬКОГО ДЕМПІНГУ

Вашингтон. — З огляду, що Американська Федерація Праці оприлюднила протест проти допускання до Злучених Держав мяса з раків, привоженого Советами тому, що працю при цьому промислі виконують не вільні робітники, а совєтські невільники, три члени кабінету президента заінтересувалися цією справою на заклик деяких конгресменів. Конгресмени звертають увагу державним секретарям, що в Акті Тарифи з 1930 р. находиться постанова, щоб заборонити до Америки ввіз товарів, які виробляють совєтські робітники під примусом.

НІМЕЦЬКІ ІНДУСТРІЯЛІСТИ ДАЮТЬ КРЕДИТ СОВЄТАМ.

Берлін, 12. квітня. — Аліянтські власті в Німеччині довідалися, що рурські індустріялісти признали консернам в совєтській зоні поверх 3,300.000 долярів кредитів, не зважаючи на всі міжзональні торговельні обмеження, та без огляду на відносно дуже малі вигляди, щоби ці кредити були виплачені в передбаченому часі. Західні аліянти намагаються відгадати мотиви, що ними німецькі промисловці керуються в такому поступуванні.

ГЕН. ГОВЛІ ВИСТУПИТЬ НА КОНВЕНЦІЇ У.А.В.

Gen. Frank L. Howley

Ню Йорк, 12 квітня. — Генерал бригади Френк Л. Говлі, тепер в резерві, відповів прихильно на запрошення краєвого командування Українських Американських Ветеранів, погоджуючись виступити з промовою на конвенції цеї організації, що відбудеться в Ню Йорку, в готелі Ню Йоркер, в днях 6 і 7-го травня. Темою промови генерала буде: „За волю вам треба боротись" (You have to fight for Freedom). Ген. Говлі, як відомо, був в роках 1947-1949 командантом американського військового управління в Берліні і йому насамперед завдячується західну перемогу в „холодній битві" за Берлін під час совєтської блокади. Його виступ на конвенції Українських Американських Ветеранів, які намагаються тепер зорганізувати всіх ветеранів американської армії українського походження та добитись офіціяльного Конгресового визнання, буде подією першої ваги, як для самих ветеранів, так і української справи, оборону та піддержку якої вони включили як одну з головних точок своєї програми.

СОВЄТИ ОБСТРІЛЮВАЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК НАД БАЛТИКОМ

МОСКВА ТВЕРДИТЬ, ЩО СОВЄТСЬКІ ЛІТАКИ ВІДПОВІЛИ НА ВОГОНЬ АМЕРИКАНСЬКОГО В-29 НАД ЛАТВІЙСЬКОЮ ТЕРИТОРІЄЮ; ВАШИНГТОН ЗАПЕРЕЧУЄ МОЖЛИВІСТЬ ПРИЯВНОСТИ ТАМ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ЛІТАКА; АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ВТРАТУ КОНТАКТУ З НЕОЗБРОЄНИМ ВИШКІЛЬНИМ ЛІТАКОМ.

Лондон, 12 квітня (АП). — Московська радіовисильня повідомила вчора, що один „американський бомбардувальник типу В-29 зник над Балтійським морем" після перелету над латвійською територією та виміни стрілів зі совєтським боєвим літаком. Випадок мав трапитися минулої суботи. Того самого дня пропав неозброєний літак американської Нейви, що був у вишкільній подорожі з Вісбаден в Німеччині до Копенгаген в Данії. На літаку було чотирьох офіцерів і шістьох вояків в резерві. З високих оборонних кол у Вашингтоні заявили, що власне цей літак вони вважають за того, про якого мова в совєтському повідомленні. Совєтський міністер закордонних справ, Андрей Вишинський, запротестував проти перелету „американського бомбардувальника, типу суперфортец" через латвійську територію, заявляючи, що під час того перелету, як група совєтських боєвих літаків підлетіла та намагалася заставити „американського бомбардувальника" до приземнення, американський літак відкрив вогонь, на який один зі совєтських літаків теж відповів вогнем, „після чого американський літак завернув в напрямку Балтійського моря і зник". Департамент оборони у Вашингтоні проголосив заяву шефа штабу авіяції, ген. Гойта С. Ванденберга, в якій ствержується, що в згаданий випадок не міг бути вмішаний жаден американський військовий літак. Рівночасно проголошено заяву шефа морських дій, адмірала Фореста П. Шермана, зі запевненням, що пропавший вишкільний літак американської фльоти не був озброєний та мав виразне доручення держатися здалека совєтської території. Тим самим — твердить адмірал Шерман — „літак не міг відкрити вогонь на будь-який інший літак, ані не міг відповісти на вогонь". Офіцер звязку Американської Третьої Повітряної Дивізії в Лондоні, яка контролює всі амер. суперфортеці В-29 в Европі, ствердив, що жаден з того типу літаків не пропав. Совєти в своєму протесті, переданому американському амбасадорові в Москві, адміралові Ален Дж. Кіркові, ствержують, що випадок мав трапитися над латвійською територією в околиці надморського міста Лєпая, та що американський літак мав загнатися приблизно 13 миль над цею територію. Совєти вважають латвійську територію своєю, але цего ніколи не визнав уряд Злучених Держав. Пропавший літак американської Нейви належав до типу Прайветір, двійняка Б-24 Лібирейтора. З цілою рішучістю підкреслюється, що літак був неозброєний. Натомість заходить можливість, що один зі старшин мав при собі службову пістолю калібру .45.

(Докінчення на стор. 3-тій)

СПРАВУ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ В НІМЕЧЧИНІ ПЕРЕДАНО НІМ. УРЯДОВІ.

Франкфурт, 12 квітня. — Західні аліянти в Німеччині рішили передати справу земельної реформи, яка була найбільш розголошеною західною ціллю в тій країні після війни, федеральному німецькому урядові в Бонн, стверджуючи, що вона, згідно з окупаційним статутом, не належить тепер до компетенції окупаційних потуг. Ідеться про поділ великих земельних посілостей та державної земельної власности не так між малоземельних місцевих селян, яких в Німеччині майже не було, як головно творення нових господарств для багатьох „переміщених" німців. До дальших цілей цеї програми належить теж поступова ліквідація земельної шляхти. На підставі рішення аліянтського комітету, дальше здійснювання тої програми передано німецькому урядові.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ РЕГЕНТ ВАГАЄТЬСЯ З АПРОБАТОЮ НОВОГО УРЯДУ.

Брюсель, 12 квітня. — Після довгих зусиль, новопризначений премієр Бельгії, Поль ван Зеєлянд, предложив регентові Карлові листу створеного ним нового уряду, що мав би остаточно закінчити кризу, яка повстала у звязку зі справою вирішеного плебісцитом повороту короля Леопольда. Регент, якому прислугує конституційне право затвердження або відкинення складу нового уряду, цим разом не виніс ще жадного рішення, хоча новий уряд створений з про-королівської соціял - християнської партії. Це дало причину до нових здогадів, що регент Карло є проти свого брата, короля Леопольда.

СОВЄТИ ПОКИДАЮТЬ ДАЛЬШІ КОМІТЕТИ О.Н.

Лейк Соксес, 12 квітня. — Совєтські представники продовжують демонстративно покидати поодинокі комітети Обєднаних Націй, протестуючи в той спосіб проти приявности в них націоналістично - китайського представника. Вчора вони покинули бюджетовий комітет. Досі совєтські представники покинули в той спосіб 17 комітетів О.Н.

КИТАЙСЬКО - РОСІЙСЬКА КОМУНІСТИЧНА БІЙКА В ШАНХАЮ.

Гонг Конг, 12 квітня. — Місцева преса повідомляє, що на аеродромі в Шанхаю дійшло до кривавої бійки між китайськими і російськими комуністами, під час якої 60 росіян і 80 китайців були вбиті або поранені.

ПЕРША ПОСИЛКА АМЕРИКАНСЬКИХ ГАРМАТ ПРИЧАЛИЛА ДО ІТАЛІЇ

КОМУНІСТИ БЕЗРАДНО ПРИГЛЯДАЮТЬСЯ ВИВАНТАЖУВАННІ ЗБРОЇ В НЕАПОЛІ.

Рим, 12. квітня. — Корабель „Ексільона" з першою посилкою американської зброї для Італії в рямках Атлантійського Пакту, причалив вчора передвечором до сильно охоронюваного порту в Неаполі і пів години пізніше почалося вивантажування. 48 груп прокомуністичних робітників працювали поспішними темпами при сильній охороні і закінчили працю вчасним ранком. 319 тонн американської зброї перевантажено на залізничі вагони, що стояли вже приготовані в порті, і вони знову під сильною військовою ескортою вирушили в незнаному напрямку. Комуністична реакція була далеко не така, як її заповідалося. Можливо, що на це вплинули сильно озброєні відділи поліції, що на коротко перед причаленням корабля появилися в порті та в місті. Комуністи спромоглися тільки на „спонтанний страйк" трамваїв та автобусів, але з проголошеного на сьогодні „генерального страйку" нічого не вийшло, бо робітники відмовили послуху большевицьким саботажникам, що протягом останніх двох днів наслали до Неаполю більшу кількість своїх „активістів". В Римі, тимчасом, радить центральний комітет компартії з вигодованим в Москві своїм „вождом", Пальміром Тоглієті, на чолі.

ПРОСЛІДЖУЮТЬ КОМУНІСТИЧНІ ЗАТІЇ НА ГАВАЯХ

Гонолулу, на островах Гаваях, 11 квітня. Підкомісія неамериканських діянь палати репрезентантів вашингтонського Конгресу переводить тут допити, на скільки страйки, викликувані серед портово-вантажних робітників, були викликувані головою юнії цих робітників, Гері Бриджесом. При тій нагоді підкомісія довідується про діяння інших осіб на користь Совєтів. Так виявилося, що Річард Кагеяма, делегат на Конституційне Зібрання пропонованого стейту Гаваї, був колись комуністом і слухав наказів Гері Бриджеса. Свідок Іширо Ізука, який признався, що він був комуністом упродовж восьми років, ствердив, що Кремлін диктував і ще тепер диктує політику комуністам на Гаваях. Він сказав теж, що комуністи диктують політику юнії, на чолі якої стоїть Гері Бриджес. При цій нагоді він згадав імя Генрі Шмідта, Бриджесового прибічника, про якого сказано, що він брав участь у нарадах комуністів. У подібнім напрямі складав свідоцтво свідок Вилієм К. Камака.

$10,000,000 АМЕРИКАНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ СІЯМУ.

Бангкок, 12. квітня. — Сіямський премієр повідомив, що його країна одержить від Злучених Держав військової допомоги вартости 10,000,000 долярів без огляду на комунізм. Це перша американська допомога в рямках нової програми піддержки азійським країнам, готовим протиставитися большевизмові.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На пів року	$ 5.25	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВАЖЛИВА І СКЛАДНА ПРОБЛЕМА

Як почали повставати в Америці перші наші парафії та братства, виринула відразу потреба мати свій рідний часопис, що помагав би надавати нашому церковному і народному життю певні організаційні форми. Іншого об'єднуючого й авторитетного чинника тоді небуло. Так повстала „Свобода", як перший народний часопис на цій землі. З її появою почалась зараз широка акція боротьби з неграмотністю, закладанням читалень „Просвіти" та видаванням популярних книжечок для ширення загальної освіти і знання про свій нарід.

Як тільки зачали підростати діти, виринула ще й справа Рідної Школи. Не можна сказати, щоб старе покоління не відчувало серцем ваги цеї справи. Воно тільки не могло її з різних причин як слід розв'язати, хоч впродовж останніх 50 років відбуто в цій справі сотки нарад, хоча проблема „Рідної Школи" була десятки років одною з головних точок, різних народних З'їздів та Конґресів, та хоч в одній тільки „Свободі" було стільки статтей на цю тему, що з них можна б видати грубу книжку. Коли ж так було зо шкільною справою в минулому, то чи можна дивуватися, коли питання „Рідної Школи„ так дуже турбує тих, що прибули сюди щойно тому рік чи два та ще з дітьми, що вже ходили до своєї рідної школи, чи є в тому віці, що повинні б зачати до неї ходити? Можна було б дивуватись, коли б було інакше. Тому ми, як газета, навіть раді, коли дістаємо дописи і статті, в яких новоприбулі пишуть на тему „Рідної Школи", чи коли згадуємо про прилюдні дискусії на цю тему.

На жаль, навіть про таку справу, як „Рідна Школа", не можна в нас ще й сьогодні говорити і писати спокійно й з розвагою, беручи під увагу реальні обставини, минулий досвід і досвід тих педагогів, що недавно прибули і вже мають певну практику з навчанням в Америці тої молоді, що теж недавно прибула, як і тої, що тут роджена й вихована. Проте говорити і писати таки треба, щоб поліпшити те, що є, а як творити нове, то таке, що можна втримати. Теж треба розуміти, що можна говорити і писати, а при цьому і помилятись. Якщо люди поступають культурно й в якнайкращій вірі та мають серіозні аргументи, то за це не треба на нікого гніватись, хоч би це видавалось нереальним, а тільки збивати аргументи аргументами, бо тільки тоді зможемо дійти до якогось розумного заключення і зробити поступ. Інакше скінчиться усе на взаємних обвинуваченнях в незнанні Америки, чи браку патріотизму, а то й лайці, свідком чого ми вже були.

На нашу думку треба тим, які забирають голос у справі „Рідної Школи", рахуватися з фактом, що українські школи вже існують в Америці яких 50 років, та що між ними бували навіть такі, що нагадують змістом цю „Рідну Школу", про яку пише автор статті, яку містимо на іншому місці. Досвід вчить нас, що перещіплювання коренем на американський грунт того, що жило в Україні природними соками рідної землі, на довшу мету не вдається і цілн не осягає. Це відноситься особливо до школи й виховання в національнім дусі. Не хотіти тих речей знати і з ними рахуватися, значить не допомагати українській школі в Америці піднятись на вищий щабель. А вона повинна обов'язково піднятись! Наші діти, а особливо тут роджені, повинні дістати нагоду користати на полі українознавства з тих знаменитих сил, що їх тепер маємо до розпорядимости у такій великій кількости. Друга нагода вже навряд чи повториться.

Поширення суспільного забезпечення

Президентське послання до Конґресу з 5 квітня, з доманганням поширити суспільне забезпечення безробітних, зачинається такими словами:

„Одним з великих кроків в економічнім законодавстві в тисячдевятьсот сорокових роках треба вважати федерально-стейтову систему суспільного забезпечення. Ця система обіймає дві частині. Перша: це служба підшукання праці, придумана на краєві розміри; друга: це забезпечення на випадок безробіття, щоб допомогти робітникові в такому часі, коли він її не має"

По цім вступі йде вияснення постанов закону.

Важливішою справою є знайти працю для незатрудненого робітника, ніж розділити допомогу для безробітних. Тому треба класти більшу вагу на справу підшукання праці. Одначе треба теж пам'ятати, що не вдасться цілковито усунути безробіття. Навіть у часах повного розгону в промислі мусять траплятися випадки безробіття при різних змінах. Саме на такі випадки треба мати забезпечення від безробіття.

На підставі теперішнього закону про суспільне забезпечення робітники доплачують до фонду суспільного забезпечення і ці гроші зберігаються при федеральнім скарбі в так званім — „Анемплоймент Трост Фонд" — отже в Опікунчім Фонді для Безробітних, для кожного стейту окремо.

У 1949 р. сім мільйонів осіб користали з цього фонду на загальну суму одного біліона і сімсот мільйонів долярів. Ці гроші багато причинилися до того, що купівна сила нації втрималася на належній висоті і не було заколоту в загальній краєвій господарці. Одначе тижневі виплати з фонду безробітних або не були вистачальні, бо пересічно виносили тільки $20, або не тривали належний час. Цим недостачам треба зарадити.

Безробіття буде траплятися в майбутності ще й тому, що праця різничкується і до неї треба пристосіблених людей. Вже тепер пересічно пів мільйона осіб, що покінчили університети, шукають відповідної праці. Крім того молодь, яка кінчить середню школу, теж доростає до роботи, а попри це ще приходять ветерани, які видужали. Отже який мільйон осіб річно мусить дістати нову працю. Для цієї цілн треба придумати нові підприємства і дбати про поширення суспільного забезпечення. На думку президента забезпечення треба поширити на нових шість мільйонів осіб і підвищити допомогу на випадок безробіття на половину вище ніж її побирають тепер. Треба подбати, щоб теж установити максімум тижневої допомоги до $30, а час виплати продовжити найменше до 26 тижнів.

Щоб утримати фонд на належній висоті, треба забезпечитися, щоб з нього не побирали допомог підступом і фальшом. Тому президент домагається відповідної поправки до теперішнього закону. Крім того в проєкті находиться домагання для збільшення підмоги з федерального фонду для деяких стейтів. Це належить зробити ще в теперішній сесії Конґресу, щоб опісля стейти могли ухвалити свої закони для пристосування себе до федерального закону.

В. Мудрий.

Сорок мільйонів пакунків з дарунками...

Американська преса принесла із Франкфурта над Майном, під датою 3 квітня 1950, коротку інформацію про те, що до Німеччини наспів сорокмільйоновий пакунок із дарунками для німецького населення. Цей пакунок вислала п-ні І. Дейвідс із Сан Франсиско. Якщо прийняти пересічну вартість одного пакунку десять долярів, то вийде, що американці вислали до Німеччини від закінчення війни по 3 квітня ц. р. посилок із дарунками на суму **чотириста мільйонів долярів.**

Переможні американці допомагають так німецькому народові, який до 1945 р. був їх ворогом із яким вони вели криваву боротьбу. Мігби дехто казати: Америка не воювала із німецьким народом, а тільки з націстичним режимом. Одначе це не відповідало б фактичному станові річей, бо війна була тотальна і цілий німецький нарід брав у ній участь. Словом, переможці допомагають так переможеним. Це Америка, це американці, що можуть заімпонувати всьому культурному світові своєю жертвенністю. Сорок мільйонів пакетів із дарами це значить, що в Німеччині нема такої родини, якій не припав би бодай один пакунок. Може не кожна родина таким дарунком могла бодай на деякий час облекшити своє важке життя, але морально кожна напевно була піднесена на дусі, могла повірити в людство, в людяність та великодушність, які ще не перевелись на світі. Моральна вартість тих посилок вартости чотирьох соток мільйонів долярів незмірно більша. Вона неоцінена.

Нема сумніву, що поважна частина цих посилок попала до рук наших скитальців і не тільки наших, але й усіх інших. Та все ж жертвенність американців не обмежувалась тільки до Німеччини. Американці слали свої дари і до Австрії і до Італії і до Франції, особливо безпосередньо по закінченні війни, бо всюди була нужда та горе. Таким чином повищі цифри, які так вимовно підкреслюють американську жертвенність і гуманність ще далеко не повні. Але й дари американські для самої Німеччини теж тимицифрами не вичерпуються. Бо між німецьке населення розділювано ще й інші американські дари. Наприклад дари із великанських складів американської окупаційної армії. Були це не тільки харчові продукти, але й матерії, готове білля та убрання. Коли ж до того додамо фундовані американськими організаціями різні-прерізні дитячі притулки, осередки опіки й допомоги німецькій молоді, літні табори чи оселі, то прийдемо до висновку, що допомога американців і всяких гуманітарних їх установ є направду великанська і для переможеного німецького народу благословенна. Правда, німецький народ великий не так своєю чисельністю, як своєю культурою. Це нарід філософів, великих поетів, винахідників і найгеніяльніших музиків. Може це ті його вальори високої моральної кляси єднають йому такі симпатії в американців. Може?

Коли можна порівнувати мале з великим, а часто необхідно це робити, то попробуймо порівнати нашу жертвенність і наш американсько-український гуманізм із повищим американським. Щоби ми могли помагати аж нашим вчорашнім ворогам — це нереальна справа, а це тим більше, що ці вороги самі собі добре помагають. Тому цей момент виключаємо із нашого порівнання. Якже ж виглядає наша американсько-українська допомога ось хоч би для наших братів скитальців у Німеччині, Австрії та взагалі в Европі? Вистане вказати на те, що ЗУАДК зібрав за весь час своєї праці та існування понад шістьсот тисяч долярів. Скитальців в Европі було поверх двісті тисяч. Крім того були вони ще в Африці, на близькому азійському й далекому сході. Кругло треба обрахувати всіх скитальців на яких 250 тисяч. Отже тих зібраних 600 тисяч долярів не вистарчило б навіть на те, щоби кожному із скитальців дати допомоги на три доляри. Але ж ціла зібрана сума не йшла на допомоги. Бо яких 25 відсотків ішло на адміністрацію. На інформаційні та ділові поїздки до Европи й Австрії, на закупно дому в Парижі, на удержання репрезентації ЗУАДК-у в Европі, пізніше на переселення і т. п. пішов дуже поважний, треба сказати високий відсоток. Таким чином на гуманітарно-допомогові цілі пішло дуже мало. Моральна вартість того всього є все ж велика.

Щоби такому невідрадному станові зарадити, в листопаді 1949 р. Конґрес Американських Українців рішив розписати збірку до українського Народного Фонду. Її розписано на 1950 р. під кінець січня 1950 р. Збірка датків до Українського Народного Фонду відбувається вже від першого лютого цього року. Скільки ж вона дала? Як досі, то тільки кругло дванадцять тисяч долярів. Чи за такі гроші може Український Конґресовий Комітет вести якусь широко-закроєну політичну акцію в користь визвольних змагань українського народу? Ясно, що ні. Час йде і не вертається. Що занедбається тепер, того не надробиться у найвідповідальніші для справи хвилі. Варто перестати спізнятись, варто раз поспішитись, щоби зібрати Український Народний Фонд для оборони українського народу та його політичних прав.

О. Ганджула.

РІДНА ШКОЛА

(Декілька думок про організацію українського шкільництва).

Багато років минуло з того часу, як нога української людини вперше стала на вільній землі ЗДА. Неймовірно трудна була боротьба перших наших поселенців в Америці за своє існування, за свій добробут, але сильна воля, працьовитість і життєздатність наших людей перебороли й переборюють всі труднощі. Багато українців в Америці завдяки завзятій та чесній праці стали знаними й загальношанованими і серед своїх і серед чужих. Як добробут наших людей, так і слава про необмежену волю людини в цій країні притягали увагу наших земляків на Батьківщині. Тому зрозуміло, чому в цю країну свободи й добробуту тягнуло людей з України, визискуваної чужинцями - наїзниками. Тепер знов стала зростати українська спільнота в Америці в зв'язку з приїздом українців із скитальщини — з Німеччини й Австрії. Є теж підстави думати, що цей процес кількісного збільшення нашої спільноти в ЗДА буде ще продовжуватися.

Ця наша українська спільнота хоче сама жити і зберегти себе, як і хоче, щоб її майбутні покоління духово не вмерли для свого народу. Вона мусить мати своє пляново й організовано кероване культурно-національне життя.

В зв'язку з цим хочемо сьогодні порушити одно з найактуальніших питань нашого культурно-національного життя — українське шкільництво.

В тяжкій боротьбі, в першу чергу, за свій матеріяльний добробут, українська спільнота не змогла в минулі роки створити в ЗДА своїх шкіл, в яких виховувалась би наша молодь так, як цього ми собі бажали б. Тому наш інтерес вимагає взятись бодай тепер до організації освіти й виховання нашої молоді.

Для старшого покоління, яке духово дозріло ще на рідних землях, яке загартувало себе в боротьбі за інтереси свого народу, своєї нації, нівелюючі впливи в чужому оточенні не такі страшні, як для молоді. Попадаючи в чуже оточення, молодь часто відривається від свого національного корення й духово гине для свого народу. Тому серед найактуальніших завдань, які стоять перед нашою спільнотою в ЗДА є вщепити нашій молоді любов до рідної мови, дати їй знання рідної історії й культури, зробити все для того, щоб рідна культура, рідна українська стихія були підґрунтям для розвитку духовости нашої молоді. Ми мусимо випускати в життя наше молоде покоління таким кріпким щодо його національної духовости, щоб воно не згинуло для нашої української спільноти. Пускаючи його в життя, ми маємо бути спокійні, що йдучи своїм життєвим шляхом воно буде прямувати до нашої мети, до наших ідеалів волі, правди і добра. Завдання надзвичайно важливе й відповідальне, це завдання надзвичайно важливе і відповідальне, це завдання нашої національної чести.

Це завдання ми маємо здійснювати перше всього в наших родинах. Рідна мова в родині, українське оточення в хаті є тим твердим ґрунтом, на якому будується виховання молоді в церкві, народному домі, клюбі, спілці молоді або інших організаціях. Але повне завершення освіти й виховання нашого молодого покоління може бути здійснене лише через нашу, українську школу. Цілий ряд сумних прикладів з минулих років життя нашої спільноти в ЗДА говорять, що без рідної школи здійснити наші високі завдання національного виховання й освіти ми не зможемо. Тому мусимо

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Петро Прибитківський, Торонто

ВЕЛИКДЕНЬ В ОДЕСЬКІЙ ТЮРМІ

(Військовий спомин).

2)

Також й в часі боїв за Львів, деякі наші „паничики" понашивали собі старшинські відзнаки і воліли радше парадувати на „корзах" в Станиславові, Стрию чи Дрогобичі, ніж зголоситись добровільно на фронт. Фронт про це знав, і була навіть думка, вислати туди окремий відділ, який мав їх „уклінно" попросити на фронт, хоч би для відтяження їхніх перетомлених товаришів. І так, як факт невикористання в Одесі та великої кількости денікінських старшин і стрільців, що бездільно вештались по місті, привів до катастрофи в Одесі, так й ті наші рідні „герої" з запілля, про яких мова вище, також не вивязались як слід із своїх військових обовязків супроти Батьківщини саме тоді, коли вона цього найбільше потребувала. Був це очевидно зникаючий відсоток в порівнянні до великого числа знаних і незнаних героїв з часів наших визвольних змагань, але в українському народі навіть і цей мінімальний відсоток байдужних, чи „упривілійованих" не смів мати місця.

Наладнавши деякі звязки з нашою Нач. Командою, після цілковитого опанування Одеси большевиками, відділи УГА в Одесі приступили згл. почали продовжувати свою дотеперішню працю.

УГА як така була сіллю в очах большевиків, тому вони сейчас почали свою пропаганду в рядах Армії. Йшло їм головно про відсепарування старшин від прочого вояцтва. Різними інтригами хотіли большевики настроїти стрільців УГА проти своїх старшин. Та це їм не вдалось. Український стрілець здав вповні іспит своєї національної зрілости і військової дисципліни до свойого проводу. УГА як цілість залишилась й надалі тою, якою вона була й перед цим. Ряди Армії знов зміцнювались тими виздоровцями, які ще вчера хворіли на тиф. Проти насильно наставлених большевиками комісарів, поодинокі групи УГА почали сильно реагувати. Доходить навіть до збройних виступів.

Про те, що ділялось там, в Армії, ми тут в Одесі, мало були поінформовані. Та серце українське одне. Обоятно, чи воно там, чи тут. Ціль була знана всім. І без приказу, кожний вояк УГА знав, як має поступати. Большевики вимагали своє, а мо робили також своє. Бажанням всіх тих, що під ту пору опинились в Одесі, було одне, а саме, чим скоріше злучитися знов з УГА, якої корпуси ген там біля Жмеренки, Вапнярки і т. д. Не бракувало

також плянів між нами відновно майбутнього нашої Армії, відносно її завдань і остаточної мети. Одного разу, коли ми так сидячи групою над Чорним Морем роздумували і плянували, хтось приніс вістку, що з Америки їдуть до Одеси українські легіони в числі около 30 аж 60.000 під проводом Мирослава Січинського. Вістка ця так вперто кружляла відтак по Одесі, що ми нарешті почали в ню вірити і нераз, дивлячись в далечінь Чорного Моря, ми хотіли побачити групу тих кораблів, яка мала привести нам тих власне українських легіонів з Америки для підсилення наших рядів в Армії, а почали вірити тимбільше, що згадувалось тут ім'я Мирослава Січинського, ім'я яке тоді було загально знане українцям, головно на Західних Українських Землях. Ждали отже всі, але не діждались і не могли діждатися, бо тодішня американська дійсність, як ми тепер її бачимо зблизька не могла спромогтися на щось подібне.

Та коли вже мова про Січинського, то хочеться тут згадати бодай в кількох словах про те розчарування, якого дізнали на еміґрації ті, які його особисто знали. Будучи ще в Европі, туди передісталась якимсь чином вістка, що цей самий М. Січинський став тепер не той, що він пішов слідами всіх тих наївних що повірили в брехливу пропаганду Москви, що мовляв Сталін, це найкращий друг України, та що він одинокий подарував волю Україні. Одним словом, Січинський одною рукою звільнив Західну Україну від знущань намісника графа Потоцького, а другою гладить головку „щирого українського друга" Сталіна. І от що говорить одна старша жінка-еміґрантка, яка не тільки знає М. Січинського особисто, але й йому помагала свойого часу в знаній утечі: „Коли б та вістка про Мирослава дійсно відповідала правді, то краще, щоб тоді моя рука була всохла, заким я дала йому одяг, щоб цим улегшити йому втечу за границю..."

В той самий час, як наші корпуси у своїх місцях постою вели щораз то більш неуступчиву політику супрати вимог большевиків, Командатура м. Одеси за вказівками дивізіонера 41 дивізії тов. Осадчого, робила вже приготування для своїх будучих плянів. Трьома наворотами жадали від мене большевики списку всіх старшин, зареєстрованих в Одесі в Стаційній Команді. Я зразу зрозумів для яких цілей вони їх хотять мати. Прийшлось отже на скору руку виготовити список старшин. Я їх мав двох родів. Один для ужитку Стац. Команди, а другий для большевиків. В цім списку для большевиків були переважно ті старшини, які в Одесі були і відтак вже виїхали та деякі з тих, з якими я майже щодня стрічався і їх попереджував, щоб негайно свою теперішню адресу змінили. В богатьох випадках у списку були також подані не точні адреси згл. видумані числа домів і мешкань.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

НОВИЙ ПЕРЕСЕЛЕНЧИЙ ЗАКОН

Важливі подробиці про переселенчі можливості для українців. (Повідомлення від Централі ЗУАДК)

Ухвалений минулої середи, 5. ц. м., Сенатом новий переселенчий закон вносить багато змін в обов'язуючий закон та викликує потребу точної інтерпретації різних його не зовсім ясних постанов. Конференція ДП-Комісії у Вашинґтоні, яка радила зараз другого дня після прийняття того закону, разом із европейським директором Імміґраційної Комісії, Сквадріллі, та представниками переселенчих Допомогових Організацій (від ЗУАДК був присутній дир. др. В. Галан), — відразу призадумувалась над практичним застосуванням нового закону. Подаємо тут низку ближчих інформацій:

Іміграційна квота нового закону

Ухвала Сенату підвищує існуючу іміграційну квоту 205.000 до 359.000. Тому, що Палата Репрезентантів прийняла квоту 330.000, то тепер представники обох палат мусять ще узгіднити остаточну квоту. Така нарада відбудеться 20. квітня ц. р. За прийняттям у ЗДА парляментарним звичаєм, мабуть буде прийнята посередня цифра, отже квота буде вагатися між 340-350 тисяч. Після того законопроєкт не піде більше під обради конгресу, лиш буде підписаний президентом, та ввійде в життя імовірно з днем 1. травня 1950 р.

До числа іміграційної квоти за новим законом не входить окрема квота 57.000, передбачена для німців, виселених до Німеччини (Австрії) з сумежних країн (східної Німеччини, Польщі, Чехії і ін.) Не входить туди теж окрема квота 20.000 для повних сиріт (до 16 років), так, що фактично цей новий закон передбачує іміграційну квоту 436.000.

Тепер разом із приїзними — виданими візами та незакінченою ще документацією охоплено вже около 250.000 осіб. Тому, поза внесеними вже аплікаціями залишається ще округло квота 100.000 для нових іміґрантів. **Це нова величезна історична можливість для українських еміґрантів в Европі та української громади в Америці, яку треба обов'язково максимально використати!**

Впродовж місяця внесені аплікації стають неважними!

У новому законі є дуже важна і для нових іміґрантів дуже неприємна зміна, а саме, що всі нові аплікації мусять бути підписані американськими громадянами (або переселенчими Допомоговими Комітетами). — Тому з хвилиною, коли новий закон ввійде з силу (імовірно 1. травня) стануть неважними всі ті аплікації, що їх виставили новоприїзні іміґранти для своїх свояків, приятелів, чи знайомих, якщо ті аплікантн не дістануть до того часу американської візи. Ті, які матимуть вже візу, не тратять її, хоч би виїзд припізнився з якихось причин. Тому всі спонзори не-громадяни ЗДА (нові іміґранти) повинні заздалегідь припильнувати справи, а саме: 1. постаратися внести нову аплікацію, підписану американським громадянином, і — 2. якщо в ніякому разі не зможуть знайти американського спонзора, повідомити про це негайно централю ЗУАДК-у, подаючи докладні дані про особи аплікантів: ім'я і прізвище, дату народин, докладну теперішню адресу в Европі та — найкраще — число ЗУАДК-у — Вашинґтонське й европейське (всі ці числа ЗУАДК подає до відома кожному спонзорові). ЗУАДК може полагоджувати відкову аплікацій тільки на бажання спонзорів, а не автоматично, тому від спонзорів залежить, щоб їхні свояки чи приятелі не мали нової, зайвої і довгої задержки.

Адреса ЗУАДК-ту:

United Ukrainian American Relief Committee Inc., PO BOX 1661, Philadelphia, Pa., U. S. A.

Можливість для тих, що виїхали до Англії, Франції чи Бельгії

Як відомо, ті, що виїхали з Німеччини до інших західніх країн і вернулися туди назад, здебільша не дістали назад повних прав ДП, а лише т. зв. „політичну опіку" від ІРО. Вони могли виїздити до ЗДА, але це було получене з різними дрібними формальностями та обов'язком покрити кошти корабельного переїзду з власних фондів. Тепер, за новим законом, між ДП-Комісією і ІРО йдуть переговори над уможливленням швидкого виїзду таких одиниць до ЗДА і на кошт ІРО. Ті, які виїхали до Франції, Бельгії, чи Англії на тимчасову працю, а не як „постійно переселені", зможуть вернутися до Німеччини, за порозумінням і згодою ІРО, дістати назад права ДП і виїхати до ЗДА. ІРО рішатиме про те, хто підпадає під поняття „не-постійно переселених". До цієї категорії належать також 18.000 вояків із польської армії Андерса, тепер в Англії, які вилажуть, що вони не були туди „постійно переселені" та хочуть виїхати до ЗДА. Тому, що вони обтяжують польську іміґраційну квоту, з їх виїздом польська державна квота буде з відтяжена (це важне для деяких українців, які можуть виїхати тільки на афідевіти, на польську державну квоту).

Всеодно всі мусять вертатись в Німеччину, бо ІРО й ДП Комісія не урядуватимуть поза тереном трьох держав: Німеччиною, Австрією і Італією.

Можливість для колишніх вояків у німецьких уніформах

Від іміґрації до ЗДА **виключені є комуністи і ті, що воювали проти ЗДА.** Іншими словами, ті, які не воювали проти ЗДА і докажуть це, допущені до іміґрації. Їхні випадки будуть розглядатись індивідуально окремою комісією у Франкфурті. Вони повинні тепер, покликуватися на новий закон, вносити новий рекурс (подання), або індивідуально, або через ЗУАДК, звертаючись до централі ЗУАДК-ту, або його Представництва у Мюнхені та подаючи всі докладні дані про себе. У виняткових випадках будуть допускати до іміґрації до ЗДА також неграмотних, якщо консуль признасть, що репатріяція апліканта грозить цьому останньому репресіями.

У новому законі відпала клявзуля про упривілейовання фармерських робітників і балтійців. До Европи пішла вже телеграма, щоби не робити жадних різниць у документації аплікантів, включно з представленням людей до віз та до виїзду. Консулі самі мають тепер більше, як досі, право рішати, хто є ДП, а хто ні.

Примус додержувати свою заяву про працю

Новий закон передбачує, що перед одержанням візи кожний іміґрант мас підписати заяву, що він „у добрій вірі" приймає умови спонзора про працю і помешкання. Якщо новий іміґрант відразу відмовиться виконувати прийняте зобов'язання, чи перерве самовільно працю і залишить її, державний прокуратор має право встрявати і провірювати кожний такий випадок. Коли прокуратор ствердить, що в іміґранта не було „доброї волі" виконати прийняте зобов'язання щодо праці в ЗДА, новоприбулий буде виселений із Америки назад в Европу.

Конечність ще тіснішої співпраці з ЗУАДК-том

Практичне застосування нового закону до нашої переселенчої акції примусить ЗУАДК поширити свої агенди, що буде получене з новими коштами. Однак новий закон дає безумовно величезні нові можливості рятувати українських скитальців в Европі та скріпити український елемент в Америці. Тому все українське громадянство, одинаково на еміґрації в Европі як і в Америці, обов'язане до ще тіснішої співпраці з ЗУАДК-том та піддержувати наш Комітет ще більшою жертвенністю і масовим членством.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

СОВЄТИ ОБСТРІЛЮВАЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК

(Докінчення зі сторони 1-шої)

Американська авіяція в Німеччині, зі строгого доручення з Вашинґтону, рішучо відмовляється від будь-яких коментарів на тему випадку, крім ствердження самого факту. Вважається майже за певне, що в цілому випадку йдеться власне про безборонного Прайветіра, з яким втрачено радієвий контакт та який пропав. Припускається можливість, що повне виведення з ладу електричних інструментів в пропавшому літаку могло бути причиною змилення дороги, хоча навіть після того магнетичні бусолі могли вказувати літакові шлях. Стверджується в дальшому, що територія, на якій трапився випадок, належить до найбільш хоронених совєтських стратегічних територій, з авіяційними і морськими базами та з тереном проб ракетної зброї. Характер передачі вістки в Москві вказує, що совєтський уряд ставиться до випадку незвичайно серіозно, зв'язуючи його з цілим рядом інших повідомлень, зокрема про „окупацію" американською авіяцією данського аеродрому Каструп в Копенгаґен, концентрацію там більших американських повітряно-збройних сил та потіле порушування американцями данської території. Совєтське агенство ТАСС рівночасно повідомляє, що американські бомбардувальники мають необмежений дозвіл перелету через шведську територію, включно з найважливішими стратегічними районами". Американська авіяція веде інтензивні пошукування за пропавшим літаком над Балтиком, а шведська комуністична газета твердить, що ці пошукування радше виглядають на „вправи до блискавичної атаки атомовою бомбою". Скандинавська преса, у зв'язку з випадком, пригадує, що від деякого часу Совєти максимально поширили свої військові вправи, включно з ракетами, над цілим Балтійським простором. В приватних коментарах стверджується, що випадкові з обстрілом американського літака Совєтами приділяється в політичних і військових колах максимальну увагу, бо тому роду випадки охоплені обороннім Атлянтійським Пактом і вимагали б негайної акції, якщоб в них ствердженo факт агресії.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАХІДНОГО ДЕМАРШУ В ЮГОСЛАВІЇ В СПРАВІ ТРІЄСТУ.

Београд, 12 квітня. — З поінформованих джерел тут заявляють, що західні великодержави обмірковують можливість спільного демаршу перед югославським урядом в справі Трієсту. Злучені Держави, Британія і Франція два роки тому проголосили спільну деклярацію, обстоюючи поворот цілого Трієсту під італійську суверенність. Італія мала б тепер робити всі заходи, щоби західні алянти зробили відповідний конкретний крок в дусі тої деклярації.

СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

Істамбул, 12 квітня. — Вчора тут прийшло до студентських заворушень, в яких один студент і один поліцай були вбиті. Заворушення трапились у зв'язку зі смертю турецького національного героя, маршала Кмака. Студенти протестували, що уряд не віддає йому належної почести.

УРЯД НЕ ХОЧЕ ВІДКЛИКАТИ ПОСЛА ДО ҐВАТЕМАЛІ.

Уряд З. Д. рішуче відкинув домагання республіки Ґватемалі, щоб відкликати посла Річарда С. Патерсона з його становища, якому Ґватемала закидує вмішування у внутрішні відносини. Департамент стейту у Вашинґтоні боронить Патерсона перед закидами.

ЗАЛОГА ПОТАПАЮЧОГО КОРАБЛЯ ЇДЕ ДО АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Італійський товаровий корабель Марія Паоліна їде до пристані з цілою залогою норвезького товарового корабля Гейша, який почав тонути в дорозі до З. Д. в середині Атлантійського океану. Американська прибережна сторожа, яка дістала завив рятунку, переслала депешу італійському кораблеві, який поспішив в напрямі тонучого норвезького пароплава. Прибережна сторожа каже, що корабель почав потапати внаслідок вибуху, а вся залога, складена з 30 осіб, врятована і їде до Ню Йорку. Про долю норвезького пароплава не сказано нічого.

БОЛІВІЯ ЗАКРИВАЄ КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ

Ля Паз, у Болівії. — Уряд республіки поставив поза законом Комуністичну партію і інші організації, які підтримують цю партію. Уряд закидає комуністам, що вони плянують завести в країнах Південної Америки совєтську диктатуру під проводом Луїза Карльоса Престеса з Бразилії. Негайно після оприлюднення закриття Комуністичної партії арештовано 49 робітничих провідників під замітом комуністичної діяльності.

ПРЕЗИДЕНТ ЧІЛЕ В ДОРОЗІ ДО З. Д. А.

Сантяго, де Чіле. — Президент Ґабріель Ґонзаго Віделя

Свобода 11. березня

виїхав літаком на відвідини Злучених Держав. Він повернеться додому за 21 днів. З президентом виїхав міністер закордонних справ Горасіо Вокер і деякі інші високі урядовці.

Рідна школа

(Докінчення зі стор. 2-гої).

використати всі можливості для організації наших, українських початкових шкіл, гімназій та інших шкіл, в яких могли б учитися діти всіх українців.

Зрозуміло, що відкриття таких шкіл мало б спочивати в руках одної якоїсь української загальнонаціональної організації або товариства, єдиного для всіх ЗДА. На нашу думку такою організацією, як колись на рідних землях, мало б бути Товариство „Рідна Школа". Говорячи про таке товариство, ми свідомо нав'язуємо до традицій „Рідної Школи", що довгі роки на західних землях України втримувало українські приватні загально-освітні й фахові школи, які протягом довгих років свого існування виявили на світлий життєвий шлях цілі покоління українського народу, виховавши їх в національному дусі.

В справі організації Товариства „Рідна Школа" почесне місце, очевидно, має належати тим, хто покликаний нести в народ освіту й культуру — учителям, науковим, культурним і громадським діячам, священикам та іншим. Вони мають взятися до організації „Рідної Школи". Зокрема гадаємо, що ініціятиву щодо організаційних початків слід би взяти український „Учительській Громаді" м. Ню Йорку.

Встановлення єдиної структури системи освіти в українських школах; відкриття нових початкових і середніх загально-освітніх та фахових шкіл, дитячих садків; організація центрального педагогічного кабінету, який укладав би програми, підручники й подавав би методичні поради учителям і згодом міг би вирости в український науково-дослідний педагогічний інститут; видання підручників, педагогічного та методичного журналу, дитячої літератури і т. д. — такі мали б бути завдання Товариства „Рідна Школа".

Кошти для впровадження в життя своїх завдань „Рідна Школа" могла б черпати з членських внесків, пожертв окремих громадян та організацій, з бодай мінімальних внесків за право навчання в школах і на окремих курсах, з реалізації видань і т. д.

Гадаємо, що спільними силами, усієї української спільноти в Америці таке товариство розбудувати ми зможемо. Це наше завдання, наш святий обов'язок.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ ЗОЇ ПОЛЕВСЬКОЇ

Заходом Об'єднаного Комітету Українських Організацій міста Ню Йорку відбудеться у неділю, 16 квітня, концерт віольончелістки Зої Полевської в залі Фешен Інститут, 225 Вест 24 вулиця, Ню Йорк, година 8 вечером. Фортепіяновий супровід буде в руках її батька, проф. д-ра Миколи Полевського.

Це буде перший виступ на американській землі молодої української артистки, про якої мистецтво чужа критика висказується, між іншим, ось так:

„В свойому концерті Зоя Полевська виявила себе як найвидатніша віольончелістка" (Рим, Італія).

„Зоя Полевська є винятковий феномен щодо краси тону та надзвичайної виразності виконання" (В. Фуртвенглер).

„Шляхетність та краса тону і досконалість виконання, яке вражає глибиною та чутливістю. Звуки, які вона добуває зі свойого інструменту є подібні до чоловічих голосів. Чудове піднесення та надзвичайна майстерність захопили слухачів, які зробили для неї ентузіястичне прийняття" (Міляно, Італія).

„Технічна легкість виконання поєднується у неї з меланхолійною та тужливою глибиною та темпераментом, здібним до зворушливих піднесень" (Женева, Швайцарія).

„Чудовий тон, надзвичайна техніка, молодечий, захоплюючий темперамент, почуття стилю є головні риси виконання талановитої віольончелістки, що мала тріюмфальний успіх" (Відень, Австрія).

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ П'ЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

З ЖИТТЯ ГРОМАД

М. Новак, Лос Енджелес

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В КАЛІФОРНІЇ

(Докінчення).

„Батько Союз" має вже свій відділ

Відділ УНС повстав у нас щойно 4 місяці тому. До приїзду нових іміґрантів не було з кого організувати відділу УНС. Старі іміґранти, хоч були великими симпатиками УНСоюзу, то все чекали на більший приплив українців. З приїздом нових іміґрантів, „Батько Союз" віднайшов собі дітей з цілої України. І хоч не всіх ще віднайшов, то має їх вже таки досить поважне число. Як тільки безробіття минеться, а секретар відділу, п. П. Сельчак, поїде ще два-три рази на помаранчеві фарми, то привезе ще багато вигнаних дітей з цілої Соборної України.

Українці цілої Каліфорнії, які розуміють вагу рідної української інституції, повинні негайно вписатися в члени відділу УНС в м. Лос Анджелес, бо це одинока найкраща нагода творити своєрідну економічну інституцію, яка має велике значення не тільки в приватному житті кожного члена УНС, але й для визволення поневоленої України. Світ числиться тільки з таким народом, який вкаже себе незалежним й економічно!

УНС дає такі самі грамоти асекурацій, як й всі другі американські компанії, а в деяких випадках навіть й кращі, отже чому не взяти собі грамоту у своїй рідній інституції, чому не складати свої гроші до своєї скарбниці? Не відкладайте тої справи до завтра, чи позавтра, а таки зараз вдайтеся до нашого фін. секретаря п. П. Сельчака на адресу: 656 Salono St., Los Angeles.

Литовське Державне Свято і наша участь в ньому

Кожного року наші приятелі — литовці в м. Л. А., дуже величаво святкують День Незалежної Литви. Кожного року запрошують американців-приятелів Литви і крім своїх бесідників мають також й американців з рефератами на сцені, про звільнення Литви з-під московського панування. Запрошують й нас, українців, на таке своє свято і в рефератах часто згадують також й про наші визвольні змагання.

Цього року таке Литовське Державне Свято відбулося 18. лютого, в чудовій залі „Патріотік Голл" в м. Л. А., в якій відбуваються всі поважні імпрези американських патріотичних організацій. А сама програма свята була очолена і проведена визначним литовським генералом Рештекісом, що недавно приїхав зі скитальщини. Ген. Рештекіс дуже гарно ставиться до українських визвольних змагань.

Від імені українців, ми, з проф. М. Вєтуховим, зложили йому привіт а ген. Рештекіс просив передати привіт воюючій Україні.

Українці в Сан Франсиско відновляють організаційне життя

Українці в Каліфорнії ще донині не можуть забути великого українського патріота — бл. п. др. Денеса, що був живчиком організаційного життя українців в Сан Франсиско.

Недавно відвідав ту громаду голова Укр. Централі з Лос Анджелес, інж. Л. Романюк, який поробив деякі зв'язки співпраці тамошніх українців з Укр. Централею в Л. А. Дальше, — з нагоди відвідин одного визначного американця проф. М. Вєтуховим і автором цих рядків, — відбувся доклад проф. М. Вєтухова в хаті громадян Мельників (6. березня ц. р.), де крім родини Мельників було разом до 20 осіб. По докладі проф. Вєтухова вив'язалась щира нарада над відновленням організаційного життя українців в Сан Франциско. На неділю 12. березня ц. р. рішено скликати організаційні збори, де вже остаточно оформиться заряд організації.

Свідомих українців-патріотів у Сан Франциско є до 50 родин, в тому вже 15 родин нових іміґрантів. Дуже багато українців є по російських церковних організаціях. Є це старі іміґранти (Східної України), які попали туди тому, бо не було української церкви. Багато з них нарікають, що українська церква забула за них. Ще тепер можна би привернути багато українських родин до української церкви, коли б приїхав сюди український священик.

'Мабуть одинокий українець, що знає найтяжчі мови на світі

У Сан Франциско живе зараз з родиною новий іміґрант п. Мельник, що вивтікав тому два роки з Хін. Родом зі Східної України. Був у Хінах довгі роки на державній посаді і там вивчив найтяжчі мови на світі: хінську і японську.

Вільна Україна мала б доброго амбасадора на Далекий Схід, бо п. Мельник прекрасно знає його. Паню Мельник треба подивляти за чудову обстановку дійсної української хати і виховання сина в українському дусі з чистою українською мовою. Люди дуже гостинні, хоч самі ще небагаті. В хаті в них побачите всі українські часописі, багато іншої літератури. Образи на стінах прикрашені чудовими українськими вишивками. Дай Боже більше таких щирих і патріотичних родин.

Організація „Інтернейшенел Форум"

В Лос Анджелес дуже активною є організація „Інтернейшенел Форум", в якій співпрацюють посольства тих держав, які Росія окупувала по другій світовій війні, також ті, які є зараз загрожені нею, тобто її сусіди.

Українські політичні віча в Л. А., відгук американської преси на них і деякі другі інформації в інтересі українських визвольних змагань, — заважили на тому, що Україну принято до тої організації, як рівну з рівними. Українська визвольна справа й там гідно заступлена. Вже кілька разів зреферовано там українську справу не тільки українськими представниками, але й деякими послами других держав. Всі члени тої організації ставляться дуже прихильно до змагань поневоленої України. Раз на місяць (будні дні) сходяться члени організації на обід до одного поважного інституту, — запрошують різних знавців світової політики і там вислуховують їхніх рефератів та спільно радяться, як рятувати світ від комуністичної загрози.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Лангфіт", до порту в Ню Орлін, дня 12. квітня:

Ацедонський Богдан, Марія, Орист; Боруцький Мирослав; Яковічук Дмитро, Роза, Катерина; Несенюк Іван, Евдокія; Тарабан Микола, Софія; Сікорський Антін, Параскевія; Бялобас Тома, Катерина, Яніна, Петро, Галина; Іванишин Іван, Станислава; Матійкович Петро, Марія, Марта, Володимир, Ольга; Лапікоцький Микола, Марія, Анна, Микола, Іван; Назаренко Борис, Катерина, Володимир, Віктор, Олександер; Прудивус Олекса, Ярослава, Ярослав; Гурик Іван, Тодозія, Ігор, Олександра, Марія; Мороз Олекса, Ґеновефа, Михайло; Котляревський Павло, Анна; Вовенко Іван, Віра Анатолій, Ніна, Лідія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в галі парафіяльній, 803 Фронт Ст., в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на час і сповнити свої членські обовязки. Пригадуємо тим членам, що платять річно або піврічно, щоби старалися приносити свої вкладки на збори. Довгуючі члени, коли не заплатять цего місяця на час, будуть суспендовані. — За уряд: Д. Рудакевич, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє членів і членкиць, що збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в церковній галі, 127 Парк ул., зараз по другій Сл. Божій. Проситься прийти на час та заплатити свою належитість. Приведіть зі собою знайомих та впишіть їх до Союзу. Товариство справляє пікнік і вже тикети є готові. Кожний член повинен узяти тикет. — За уряд: П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7. ввечір, у власній салі. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти точно на означений час, бо крім місячних звітів, є справи, які на цих зборах мусять бути вирішені. Просимо новоприбулих зі скитальщини ставати в ряди У. Н. Союзу і нашого відділу. Напоминаємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори відділу 69 відбудуться в пятницю, 14. квітня, в год. 8. ввечір, в Клюбі Драгоманова, 39 E. 7 St., New York. Проситься всіх членів конечно прибути. — М. Ликтей, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, April 16, at 1903 W. 51st St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Treas.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. квітня; точно 1:30 пополудні, в Гром. Домі. Просимо, щоб всі члени були присутні. — В. Новак, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що збори відбудуться в неділю, 16. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на збори і заплатити свої залеглости. — В. Глива, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 3. пополудні, в Укр. Централі, 180 William St. Обовязком кожного члена і члениці є явитись на ті збори, бо є дуже важні справи до рішення. — І. Кміть, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 1. пополудні, в домівці Укр. Клюбу, 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів прибути в ціли вирівнання своїх залеглостей, чи заплатити свої біжучі складки. — За управу: І. Чопик, гол.; С. Пилюк, скарб.; П. Іваш, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7. ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 16. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої міс. вкладки. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали парафіяльній, 4952 Палайна ул. Обовязком всіх членів є явитись на збори. — Г. Гарасим, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Квартальні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від 277, відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 3. пополудні. Проситься всіх наших членів прийти на ці збори, щоби вирівняти свої залеглости і заплатити свої міс. вкладки, і дати деякі вказівки нашим делеґатам на конвенцію УНС. — За уряд: С. Д. Вишневський, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що збори відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7. ввечір, в У. Н. Домі, 517 Hallett St. Взивається все членство прийти на час і перевести збори. Взивається тих членів, котрі належать до бенефіту, щоби прийшли, бо будуть справи до вирішення. На зборах буде присутний організатор Маланчук і має полагодити справу з минулим предсідником товариства. — М. Галькевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 14. квітня, в год. 8. ввечір, в Січовій Салі в Нюарку. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах. — За уряд: О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 15. квітня, в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. На ці збори проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження, як також буде фінансовий звіт за перший квартал. — П. Сташко, предс.; В. Федчишин, кас.; С. Могила, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 12. вполудне, в салі при укр. прав. церкві, 2250 В. Кортез ул. Довгуючі члени, коли не прийдуть і не вирівняють залеглих вкладок, будуть суспендовані. — За уряд: Меґас, пр.; Сливка, кас.; Когут, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Чергові збори Укр. Нар. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 13. квітня, в годині 8. ввечір, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве. Проситься усіх членів і члениць прийти на означений час. Пригадується деяким членам, щоб не забували за свої вкладки. — І. Свереда, гол.; П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 16. квітня в год. 1. пополудні в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.; І. Жук. рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 16. квітня, в парафіяльній салі, 74 Геррис Еве., в годині 1:00 пополудні. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. Також будуть звіти уряду і контролі за перший квартал. Головно ж будуть поправки і голосування над параграфами 8-9 і 44 нашого тов. статуту. — І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 3:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти на означений час і старайтеся заплатити свої залеглі вкладки. — Уряд.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від 298, відбудуться в суботу, 15. квітня, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. Входиться фронтовими дверми. — В. Морозович, секр.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 31. березня 1950 року помер у 63. році життя

ВАСИЛЬ ІЛЬКІВ,

довголітній член Тов. ім. Степана Мельничука, від. 331 У. Н. Союзу в Мілвіл, Н. Дж.

Покійний мешкав в Атлантик Сіті. Полишив у смутку жену Анну, 3 синів: Михайла, Петра і Миколу, 4 дочки: Софію, Марію, Анну і Юлію та 5 внуків.

Похорон відбувся 3. квітня в Атлантик Сіті. — В. Н. П.!

А. Романюк, секр.

ПОДЯКА

Всім нашим близьким і приятелям, котрі взяли ласкаву участь в похороні нашої дорогої дружини, матері і праматері

РОЗАЛІЇ ПРИСТАШ

котра померла 1. квітня 1950 р., всім тим, що відвідали Покійну на смертому ложі, тим, що зложили вінці і цвіти, а окремо Організаціям: Тов. Запорозька Січ і Укр. Мішіґанській Лідзі за вінки, також тим, що послужили своїми автами у виправі Покійної на цвинтар, а головно тим, що виносили домовину і тим, що найняли відправи за душу Покійної, а спеціяльно посадникові міста Дірборн і його асистентам, складаємо якнайщирішу подяку.

Михайло, муж; Иосиф, син;
Марія, Володимира, Ольга і Анна, доньки.

ТАРЗАН, ч. 2320. Осторога в часі.

Коли два мовчазні крокодилі зближалися до своєї добичі,... один з них підпливав до Тарзана...

..другий гнав до втікаючого науковця.

Фил і Ніта посеред своєї небезпеки завважали, як крокодиль чатував потайки.

„Позір!" — крикнув Фил і господар нетрів відвернувся якраз тоді, коли вже отворилася паща.